

แนวทางการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี

ศิริลักษณ์ มะณีรัตน์^{1*}

ณกมล จันทน์สม²

Received 28 October 2023

Revised 27 December 2023

Accepted 29 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี และเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วงจรบริหารงานคุณภาพมาใช้ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำหมู่บ้าน และกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหา และนำเสนอข้อมูลผ่านการวิเคราะห์ออกมาในรูปแบบการพรรณนา

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย 6 ประเด็น คือ 1) สมาชิกของกองทุนได้รับข่าวสารของกองทุนหมู่บ้านไม่ทั่วถึง 2) การจัดทำบัญชี และเอกสารเกิดความผิดพลาด 3) สมาชิกและคณะกรรมการขาดการเข้าร่วมประชุม 4) คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน 5) คณะกรรมการของกองทุนมีตำแหน่งอื่น ๆ ในหมู่บ้าน ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และ 6) คณะกรรมการได้รับความกดดันจากสมาชิกผู้เป็นเครือข่ายในการขอรับสิทธิพิเศษในการกู้มากกว่าสมาชิกทั่วไป

แนวทางการจัดการกองทุนหมู่บ้าน คือ 1) คณะกรรมการควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้วยสื่อสังคมออนไลน์ 2) คณะกรรมการควรได้รับการอบรมจากกองทุนหมู่บ้านของระดับจังหวัด เช่น การทำบัญชี และทักษะคอมพิวเตอร์ 3) คณะกรรมการควรพยายามเข้าร่วมการประชุม และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ตรงกัน 4) คณะกรรมการควรสื่อสารกันมากยิ่งขึ้น 5) คณะกรรมการที่มีตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชนควรให้ความสำคัญกับการแบ่งเวลาให้สามารถดำเนินการกองทุนหมู่บ้านได้อย่างเต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น และ 6) คณะกรรมการควรปฏิบัติต่อสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน วงจรบริหารงานคุณภาพ กองทุนหมู่บ้าน

¹ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต เลขที่ 52/347 หมู่บ้านเมืองเอก ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต เลขที่ 52/347 หมู่บ้านเมืองเอก ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

E-mail: nakamal@rsu.ac.th

* Corresponding author email: plemnr@hotmail.com

GUIDELINES FOR MANAGING PEOPLE'S VILLAGE FUNDS IN SUPHAN BURI PROVINCE

Sirilak Maneerat^{1*}
Nakamol Chansom²

Abstract

The aim of this study was to investigate the management practices of the village fund in Suphan Buri Province and to formulate management guidelines tailored to the village fund in Suphan Buri Province. In this qualitative study, the PDCA (Plan-Do-Check-Act) cycle was used as a conceptual framework. In-depth interviews with key informants, including village leaders and 15 village fund committee members, served as the primary research instrument. The data analysis involved content analysis and the results were presented in a descriptive format.

The in-depth interviews shed light on the main operational problems of the village fund. These included six key problems: 1) members lacked comprehensive information about the fund; 2) there were errors in record keeping and documentation; 3) both members and committee members were frequently absent from meetings; 4) the committee had gaps in knowledge and understanding of fund implementation; 5) committee members often held additional positions within the village; and 6) committee members faced pressure from relatives to obtain greater credit privileges than general members.

The recommendations for fund management in Suphan Buri province include several key strategies. 1) The committee should proactively utilize social media platforms to effectively disseminate important information. 2) Committee members should be trained by provincial authorities, especially in areas such as accounting and computer literacy. 3) Priority attendance at meetings is crucial to improve the Committee's understanding and synchronization with the Fund's operations. In addition, 4) the Committee should actively work to improve communication among its members. 5) For Committee members who hold additional offices within the Village, a significant focus should be on adjusting their schedules to allow for efficiency. And 6) The Committee should treat all members of the Fund with fairness and equality.

Keywords: Village Fund Management, PDCA Cycle, Village Fund

---

¹ Graduate School Rangsit University, 52/347 Muang-Ake, Phaholyothin Road, Lak-Hok, Muang, Pathumthani 12000

² Master of Business Administration Program, Rangsit University, 52/347 Muang-Ake, Phaholyothin Road, Lak-Hok, Muang, Pathum Thani 12000

* Corresponding author Email: plemnr@hotmail.com

บทนำ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ แหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และบรรเทาเหตุจำเป็นเร่งด่วนของชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนทั่วประเทศ ส่งผลต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ได้แก่ ด้านสังคม เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสร้างแหล่งเงินของตนเอง จากการคิดเอง ตัดสินใจเอง และทำเอง เพื่อพึ่งพาตนเองในอนาคต ด้านเศรษฐกิจ มีการกระจายเงินทุนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการสร้างงานในธุรกิจของชุมชนซึ่งเป็นรากฐานที่เข้มแข็งและยั่งยืน ด้านการเมือง ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำมาใช้ในชุมชนของตนเองด้านวัฒนธรรม ทำให้เกิดความสามัคคี ความเอื้ออาทร และการกระจายความเสมอภาคในชุมชน ซึ่งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองถือว่าเป็นนโยบายเร่งด่วนที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนในระดับรากหญ้าอย่างแท้จริง ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้น และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในระดับหนึ่ง ส่งผลให้การกินดีอยู่ดีของประชาชนทั่วประเทศดีขึ้น นโยบายกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เริ่มต้นโดยการจัดแบ่งเป็นกองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน และเสริมสร้างการพึ่งพาตนเองด้วยภูมิปัญญาของตนเองจากนั้นรัฐบาลจึงได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปฝึกอบรมความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน โดยเรียกตัวเองว่าประชารัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการบริหารจัดการกับกองทุนที่ได้รับมานี้อย่างถ่องแท้ยิ่งขึ้น ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนนี้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการกองทุนต่อไป ทั้งนี้ผลสำเร็จของการกระทำต้องเกิดจากความช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกันแก่กองทุนสมาชิก โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตามวิถีชุมชน และวัฒนธรรมระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการยกระดับของกองทุนให้มีความเท่าเทียมกัน จากการอยู่รอดสู่การกินดีและอยู่ดี (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, 2564)

แผนการพัฒนาในอดีตเป็นการพัฒนาที่เน้นความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่อการพัฒนาส่วนของประชาชนตามไปด้วย และยังเป็นการพัฒนาที่ไม่เสมอภาคระหว่างเมืองกับชนบท ดังนั้นจึงเกิดความเหลื่อมล้ำในความเจริญระหว่างเมืองกับชนบท ซึ่งเมืองเติบโตขึ้นในขณะที่ชนบทยังพบกับความขาดแคลน และยากจน ซึ่งการบริหารเป็นกระบวนการของการบรรลุเป้าหมายขององค์การใดองค์การหนึ่ง จำเป็นต้องอาศัยการปฏิบัติที่มีการประสานงานกันของการจัดการซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การสั่งการและการควบคุม โดยการจัดการนับว่ามีความสำคัญที่จะนำพากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้คณะกรรมการและสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีกระบวนการดำเนินงาน และบริหารจัดการที่ดี มีการจัดองค์การให้เหมาะสมกับความต้องการของหมู่บ้านและชุมชน มีการกระจายอำนาจในการบริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ มีการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการจัดการกองทุน นอกจากนี้ยังต้องมีการติดต่อสื่อสาร การกำหนดรูปแบบของการผลิต และการจัดหาตลาด เพื่อรองรับผลผลิตที่ได้จากหมู่บ้านและชุมชน ถือได้ว่าการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ใหม่สำหรับประชาชน และประชาชนจะเป็นผู้กำหนดอนาคตของตนเอง (วิชุดา สร้อยสุด และคณะ, 2564)

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นนโยบายกระจายอำนาจที่เป็นรูปธรรมนโยบายหนึ่งของเกือบทุกรัฐบาล เพื่อต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชาชนส่วนใหญ่ที่กำลังเผชิญอยู่ และมีบทบาทที่พิเศษอย่างสูงต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งในหลายพื้นที่ยังพบว่ายังมีปัญหาในการดำเนินงานอยู่จึงทำให้กองทุนไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก การไม่มีวินัยในการชำระเงินให้ตรงตามเวลาและนำไปใช้ประกอบอาชีพไม่ตรงตามที่ได้แจ้งไว้ ทำให้เกิดปัญหาในการชำระเงินคืนในภายหลัง ขาดการสื่อสาร ประชุมชี้แจงกับสมาชิกทำให้สมาชิกยังไม่ค่อยรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของเงินทุน สมาชิกเข้าใจว่าเป็นเงินของรัฐบาลหากไม่มีเงินจ่ายก็ให้จ่ายเฉพาะดอกเบี้ยก่อนหรือหากเงินหมดทางรัฐจะเอามาให้ใหม่อีกซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง (ชนะพงษ์ กล้ากลสิกิจ, 2562) นอกจากนี้ กองทุนหมู่บ้านมีความสำคัญกับการพัฒนาชีวิตของประชาชนโดยจะช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีอาชีพ การศึกษา และรายได้ที่มั่นคงมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกไปยังสังคมภาพรวมทางด้านเศรษฐกิจ การเติบโตทางสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีคุณภาพ (Dwitayanti, 2019)

อย่างไรก็ตาม การประสานงานของกองทุนยังขาดข้อมูล โดยเฉพาะตัวเลขของผู้กู้กองทุนว่ามีเท่าไรสามารถประกอบอาชีพอย่างไร มีอัตราหนี้เสียมากน้อยเพียงใด ทำให้กองทุนหมู่บ้านไม่สามารถ เข้าไปช่วยเหลือได้ ซึ่งเริ่มต้นกองทุนหมู่บ้านฯ ให้เงินกู้ 160,000 ล้านบาท กับ 79,610 กองทุน แต่ปัจจุบัน พบว่ามีจำนวน 66,000 กองทุน ที่ยังมีการส่งงบการเงิน ดังนั้น หายไปจำนวน 13,000 กองทุน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, 2564)

จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในเรื่อง “แนวทางการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี” ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการของกองทุนหมู่บ้านอย่างไร มีการวางร่วมกันในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร มีการร่วมมือการปฏิบัติงานตามแผนอย่างไร มีการตรวจสอบการดำเนินงานร่วมกันอย่างไร การร่วมพัฒนาปรับปรุงกองทุนอย่างไรและมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปแก้ไขปรับปรุงกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและความสำคัญที่แท้จริงของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพ มีการพัฒนาในทางที่ถูกที่เหมาะสม เพื่อความผาสุกของประชาชน และความเจริญในการดำเนินชีวิตของหมู่บ้านต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี

ขั้นตอนในการวิจัย

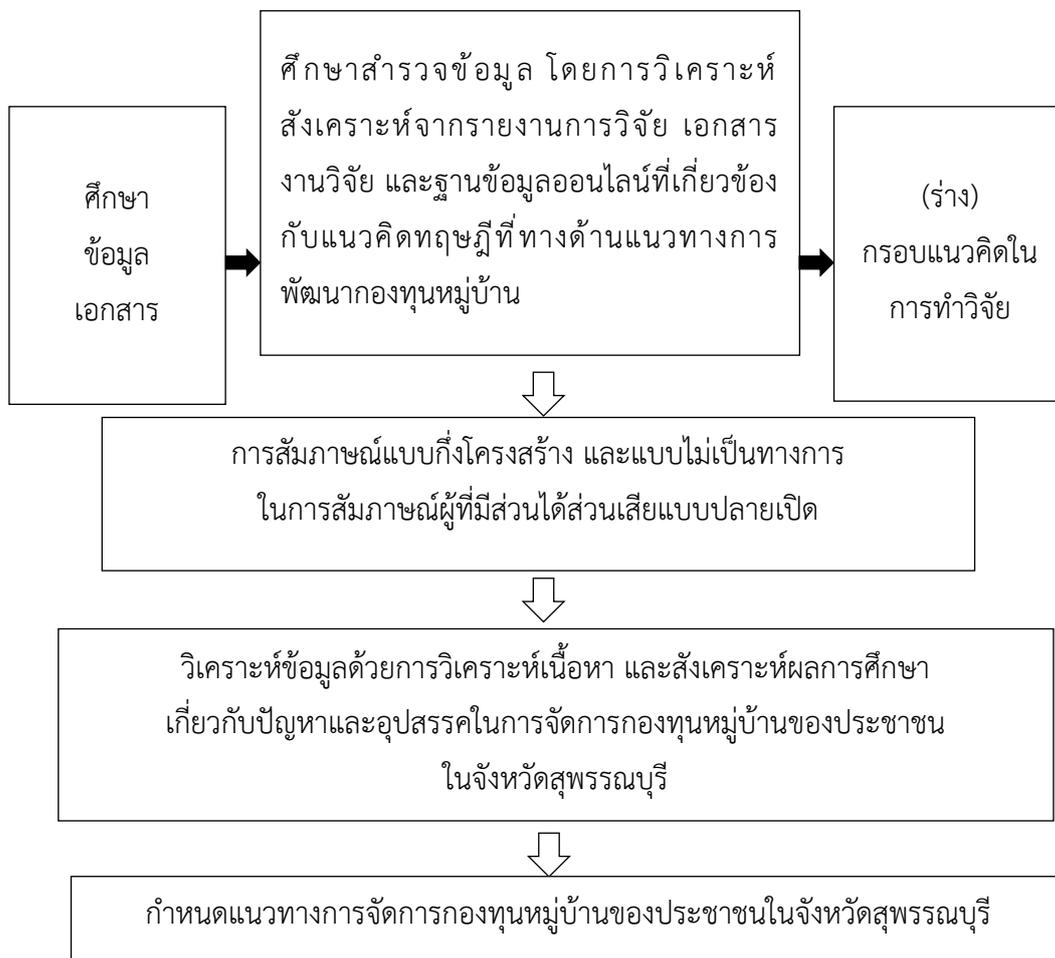
1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ นโยบายกองทุนหมู่บ้าน แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน วงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจถึงกลุ่มตัวอย่างและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาอย่างชัดเจน

2. สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำหมู่บ้าน และกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำการสัมภาษณ์ถอดเทป และรวบรวมข้อมูลจากการถอดเทปประกอบกับการจดบันทึกอ่านข้อมูลทั้งหมดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อสร้างความคุ้นเคยอย่างลึกซึ้งกับข้อมูลทั้งหมด (Intimate Familiarity)

3. นำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบให้เป็นหมวดหมู่ (Typology and Taxonomy) ตามประเด็นหลัก (Themes) โดยแยกตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ได้แก่ การจัดการกองทุนหมู่บ้าน และแนวทางการจัดการกองทุนหมู่บ้าน

4. นำข้อมูลตามประเด็นหลักมาจัดหมวดหมู่เป็นประเด็นย่อย บันทึกประเด็นย่อยที่พบซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง เพื่อหาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์

5. เขียนบรรยายสิ่งที่พบพร้อมทั้งยกตัวอย่างบทสัมภาษณ์ประกอบในแต่ละประเด็น พร้อมทั้งสรุปผล

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับวงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA)

วงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) หมายถึง เครื่องมือที่สามารถใช้ในการจัดการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่าน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสามารถทำซ้ำใหม่ได้เรื่อย ๆ โดยสามารถประยุกต์ใช้กับองค์กรทุกประเภท

ธุรกิจทุกรูปแบบ แม้กระทั่งชีวิตประจำวัน ประยุกต์ใช้ได้หลายแง่มุม เช่น การวางแผนพัฒนาความรู้ การพัฒนาทักษะทางเทคนิค ไปจนถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ประกอบไปด้วย 1) P – Plan ระบุและวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การเริ่มต้นการวางแผนจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนเสียก่อน โดยขั้นตอนนี้ต้องกำหนดให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการตั้งแต่เริ่มไปจนถึงสุดสิ้นสุดสุดว่า มีปัญหาอะไรที่จะต้องแก้ไข ใครเป็นผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง กระบวนการค้นหาข้อมูลคืออะไร กระบวนการแก้ไขคืออะไร โดยเฉพาะระบุตัวชีวิตที่ชัดเจน แล้วทำออกมาเป็นแผนการดำเนินงาน (Action Plan) ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม 2) D – DO พัฒนาทางออกและดำเนินการตามแผน หมายถึง กระบวนการหลังจากกำหนดแผนแล้วก็ถึงเวลาที่จะลงมือทำ โดยจะต้องนำแผนงานมาใช้จริง ดำเนินการจริง เพื่อให้เห็นผลลัพธ์จริง ในขั้นตอนนี้ต้องระลึกไว้เสมอว่า การดำเนินการจะเกิดปัญหาอื่นตามมาเสมอ 3) C – Check ประเมินและสรุปผล หมายถึง การตรวจสอบว่าแผนดังกล่าวมีผลลัพธ์เป็นไปตามตัวชีวิตที่ต้องการหรือไม่ ถ้าประสบความสำเร็จตามตัวชีวิต ก็สามารถดำเนินการไปสู่ขั้นตอนสุดท้ายได้เลย แต่ถ้าไม่ประสบความสำเร็จ ก็ควรนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา แล้วดำเนินการขั้นตอนที่ 1 – 3 ใหม่จนกว่าจะประสบความสำเร็จหรือผ่านตัวชีวิตที่กำหนดไว้ และ 4) A – Act ปรับปรุงแก้ไขและวางแผนใหม่ต่อไป หมายถึง ถ้าการปฏิบัติแผนดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี โดยการนำแผนนั้นมาประยุกต์ใช้กับทุกคนองค์กร ผ่านการประกาศ ประชุม อีเมล หรือการจัดการอบรมภายในหน่วยงานเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงจนเกิดตามมาตรฐานใหม่ (Deming, 1995) ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดวงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA) เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารกองทุนหมู่บ้านอย่างตรงจุด และเป็นกระบวนการที่ไม่ซับซ้อน เหมาะสำหรับกรรมการกองทุนหมู่บ้านในระดับชุมชน

2. แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

นโยบายกองทุนหมู่บ้านนโยบายกองทุนหมู่บ้าน โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาทนั้น วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาทก็เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้การลดรายจ่ายการบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบการจัดการเงินทุนของตนเองเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตและเสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ในหมู่บ้าน (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2551)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้นำหมู่บ้าน และกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน โดยผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้นำหมู่บ้าน และกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีส่วนได้ส่วนเสียกับกองทุนหมู่บ้านของจังหวัดสุพรรณบุรี และใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) ประกอบด้วยส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย 1) ตำแหน่งในกองทุนหมู่บ้าน 2) หน้าที่ที่ได้รับผิดชอบมีอะไรบ้าง 3) ความถี่ในการประชุมวางแผนงาน (เฉลี่ยต่อเดือน) 4) การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านของท่านใช้ช่องทางใดบ้าง 5) ข้อดีของกองทุนหมู่บ้านคืออะไรบ้าง และ 6) ข้อเสียของกองทุนหมู่บ้านคืออะไรบ้าง ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย 1) ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการประชุมและวางแผนงานกองทุนหมู่บ้าน 2) ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 3) ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของความรับผิดชอบของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ 4) ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการสรุปผลการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน ส่วนที่ 3 วิธีการแก้ไขปัญหาและรับมือกับอุปสรรคในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย 1) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการประชุมและวางแผนงานกองทุนหมู่บ้าน 2) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 3) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของความรับผิดชอบของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ 4) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการสรุปผลการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน ส่วนที่ 4 ปัญหาสำคัญที่กองทุนหมู่บ้านต้องจัดการเพิ่มเติม เป็นข้อคำถามที่เปิดกว้างให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยเลือกวิธีการตรวจสอบโดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) คือ การตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจำนวน 3 แหล่ง คือ 1) แหล่งเวลา 2) แหล่งสถานที่ และ 3) แหล่งบุคคล โดยใช้ประเด็นเดียวกันว่าข้อมูลที่ได้มีความขัดแย้ง สอดคล้อง หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากเอกสารที่ได้เก็บรวบรวมได้ในระหว่างการศึกษาวิจัยในครั้งนี้และการตรวจสอบด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากแหล่งที่มาต่าง ๆ จากวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) และวิธีการสืบค้นจากเอกสาร (Documentary) จากกรณีศึกษาโดยนำข้อมูลมาตรวจสอบซึ่งกันและกัน ซึ่งทำให้เชื่อมั่นในข้อมูลที่ได้มีจะความน่าเชื่อถือ และมีความครอบคลุมต่อบริบทในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาในเอกสาร (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ออกมาในรูปแบบการพรรณนา

ผลการศึกษา

1. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1.1 การประชุมและการวางแผนงานกองทุนหมู่บ้าน

(1) ปัญหาและอุปสรรคในการประชุมและการวางแผนประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การเรียกสมาชิกประชุมสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านมีปัญหา 2 ลักษณะ คือ ความไม่ทั่วถึงของการประชาสัมพันธ์ และเมื่อจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานของสมาชิก คณะกรรมการบางคนมีตำแหน่งหรือภาระหน้าที่ส่วนอื่น ๆ ตลอดจนมีอาชีพอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ทำให้อาจไม่สามารถเข้าถึงการประชุม และรับรู้การวางแผนงานได้

(2) ปัญหาและอุปสรรคในการประชุมและการวางแผนการให้อบรมความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับการเป็นสมาชิก การกู้ และการค้าประกัน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการบางรายยังไม่มากพอ ทำให้การอธิบายหรือนำเสนอข้อมูลไปยังสมาชิกเป็นไปอย่างคลาดเคลื่อน การจัดเตรียมเอกสารและการจัดเตรียมการประชุมไม่เป็นระบบระเบียบ ทำให้สมาชิกไม่เข้าใจ และเลือกที่จะรอเข้าร่วมในบางขั้นตอนของการดำเนินการเท่านั้น เช่น การจัดทำสัญญา การรับเงิน การส่งเงินคืน เป็นต้น

(3) ปัญหาและอุปสรรคในการประชุมและวางแผนการจัดทำบัญชี การรวบรวมเงินของกองทุน การชำระหนี้ และการจ่ายเงินปันผล จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากความล่าช้าของการชำระเงินคืนของสมาชิกเมื่อถึงกำหนด จึงทำให้การวางแผนการดำเนินการเป็นไปอย่างล่าช้าตามไปด้วย เนื่องจากต้องการจนกว่าจะได้รับเงินคืนครบถ้วน จึงจะสามารถดำเนินการจ่ายเงินปันผลสมาชิก และเปิดรอบการปล่อยเงินให้สมาชิกกู้ในรอบใหม่ได้

1.2 การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

(1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ปัญหาจากการประชาสัมพันธ์เรียกสมาชิกประชุมนั้นแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์มีความตกลงเสมอ การขาดการใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ และการใช้ภาษาราชการ ซึ่งเป็นภาษาที่สมาชิกเข้าใจยาก และอาจทำให้เข้าใจผิดอยู่เสมอ

(2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการให้อบรมความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับการเป็นสมาชิก การกู้ และการค้าประกัน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่ขาดความใส่ใจในการเข้าประชุม ตลอดจนการทำความเข้าใจเงื่อนไข กฎระเบียบ ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ ที่ร่วมกันกำหนดไว้ในการประชุม จึงทำให้การอธิบายเงื่อนไขต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้กับสมาชิกเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และสมาชิกมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านไม่มากพอ เช่น ความเสี่ยงในการกู้เงิน และการค้าประกันเงินกู้ เป็นต้น

(3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดทำบัญชี การรวบรวมเงินของกองทุน การชำระหนี้ และการจ่ายเงินปันผล จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ปัญหาในการดำเนินการคือ ปัญหาการจัดทำบัญชี ที่พบว่า เนื่องจากเหรียญที่รับผิดชอบการจัดทำบัญชีนั้นมีทักษะในการจัดทำงบการเงิน ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเงินไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความผิดพลาดอยู่เสมอ นอกจากนี้ระบบการจัดการเอกสารที่ไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นระบบมากพอทำให้เกิดปัญหาการสูญเสียบัญชีของเอกสาร และเอกสารตกลงอยู่บ่อยครั้ง

1.3 การตรวจสอบของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(1) ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า คณะกรรมการไม่มีการตรวจสอบ หรือติดตามผลการประชาสัมพันธ์ใด ๆ แต่หากจะให้การแจ้งข่าวสารให้สมาชิกทราบจากการประชุมแต่ละครั้ง หรืออาจเป็นการฝากบอกต่อ ๆ กันไปยังสมาชิกท่านอื่น ๆ

(2) ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบการให้อบรมความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับการเป็นสมาชิก การกู้ และการค้าประกัน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การตรวจสอบเรื่องความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับกองทุนของสมาชิกเป็นเรื่องยากลำบาก เนื่องจากไม่ได้มีการตรวจสอบใด ๆ และหากต้องการตรวจสอบก็มักถูกกีดกันจากสมาชิกซึ่งเป็นคนในชุมชนเดียวกัน คู่กันเคยกัน จึงต้องปล่อยผ่านเสมอ

(3) ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบการจัดทำบัญชี การรวบรวมเงินของกองทุน การชำระหนี้ และการจ่ายเงินปันผล จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า อุปสรรคในการจัดทำบัญชีเกิดจากการขาดความรู้ด้านบัญชี ทำให้การตรวจสอบนั้นทำได้ยากลำบาก และอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่าง ๆ ตามมาได้ นอกจากนี้ปัญหาอีกด้านคือประเด็นการตรวจสอบและติดตามเงินคืนกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากในบางครั้งสมาชิกไม่สามารถนำเงินมาจ่ายคืนในระยะเวลาที่กำหนดได้ ทำให้กรรมการติดต่อทวงถามถึงสาเหตุของความล่าช้า นั้น ๆ และทำการต่อรองกันอีกครั้งถึงการชำระเงินคืนกองทุน

1.4 การสรุปและวางแผนใหม่ของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(1) ปัญหาและอุปสรรคในการสรุปและวางแผนใหม่ของการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ไม่มีการสรุปผล และวางแผนใหม่ของการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นรูปธรรม แต่มักจะปรึกษาหารือกันในคณะกรรมการในการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ตลอดจนการสร้างกลุ่มสนทนาออนไลน์ เพื่อให้สมาชิกเข้าร่วม และได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

(2) ปัญหาและอุปสรรคในการสรุปและวางแผนใหม่ของการให้อบรมความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับการเป็นสมาชิก การกู้ และการค้าประกัน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากคณะกรรมการบางรายมีตำแหน่งในชุมชนมากกว่า 1 ตำแหน่ง จึงทำให้ต้องแบ่งเวลาไปปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ และขาดการเอาใจใส่กับกองทุนหมู่บ้านอย่างเต็มที่ ตลอดจนทำให้สื่อสารไปยังสมาชิกได้ผิดพลาด และเกิดปัญหาบางอย่างในภายหลัง เช่น ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของสมาชิกที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกองทุน เป็นต้น

(3) ปัญหาและอุปสรรคในการสรุปและวางแผนใหม่ของการจัดทำบัญชี การรวบรวมเงินของกองทุน การชำระหนี้ และการจ่ายเงินปันผล จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ปัญหาในการสรุปและวางแผนการทำงานใหม่นั้นเกิดขึ้นได้ยากลำบาก เนื่องจากคณะกรรมการส่วนใหญ่ เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งอื่นในชุมชนมีอำนาจ นอกจากนี้ปัญหาในการสรุปผลคือการไม่ยอมรับและทำความเข้าใจถึงต้นเหตุของปัญหา ทำให้เกิดความขัดแย้ง และมีปากเสียงกันได้

2. วิธีการแก้ไขปัญหาและรับมือกับอุปสรรคในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน

2.1 การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการประชุมและวางแผนงานกองทุนหมู่บ้าน

(1) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประชุมและวางแผนงานของการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การเข้าร่วมประชุมในทุกครั้งของทั้งคณะกรรมการและสมาชิกของกองทุนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การประชาสัมพันธ์ทราบถึงข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณะกรรมการมีความพยายามที่จะใช้ห้องสนทนาออนไลน์เข้ามาใช้ในการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์มากขึ้น

(2) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประชุมและวางแผนของการให้อบรมความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับการเป็นสมาชิก การกู้ และการค้าประกัน จากการสัมภาษณ์ การกู้ และการค้าประกัน สรุปได้ว่า คณะกรรมการมักหารือกันเกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน โดยอาจลดทอนบางประเด็นที่มีความจำเจออกไป และเน้นย้ำในบางประเด็นที่จำเป็นต้องทราบ ตลอดจนลดความบ่อยของการประชุมลง นอกจากนี้คณะกรรมการมีการลงความเห็นและทำข้อตกลงร่วมกันถึงการพิจารณา การปล่อยกู้ โดยที่จะไม่ให้สิทธิพิเศษกับเครือญาติ หรือคนสนิทของคณะกรรมการทุกคน เช่น จำนวนเงินที่ปล่อยกู้ต้องปฏิบัติต่อสมาชิกทุกคนอย่างเสมอภาค

(3) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประชุมและวางแผนงานของการจัดทำบัญชี การรวบรวมเงินของกองทุน การชำระหนี้ และการจ่ายเงินปันผล จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า คณะกรรมการมีการประชุมวางแผนในเรื่องของการป้องกันความผิดพลาดของเอกสาร บัญชี ตลอดจนการคำนวณการจ่ายเงิน ปัญหา นอกจากนี้ยังมีการเตรียมการกำหนดเงื่อนไขบางอย่างสำหรับสมาชิกผู้ส่งคืนเงินอย่างล่าช้า เช่น ปรับลดจำนวนเงินกู้ในรอบการปล่อยกู้ใหม่ เพื่อให้ผู้กู้ตระหนักถึงความสำคัญของการคืนเงินในระยะเวลาที่กำหนด และไม่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวมของกองทุนหมู่บ้านอีกด้วย

2.2 การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

(1) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การจัดประชุมสมาชิกควรมีการลดความถี่ในการประชุม อาจกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเป็นกำหนดการที่ชัดเจน รวมถึงออกหนังสือเกี่ยวกับเงื่อนไขหรือเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้เป็นเอกสารคู่มือ และปรับการใช้ภาษาในการประชุม อบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย เนื่องจากสมาชิกเป็นชาวบ้าน ซึ่งบางรายไม่ได้รับการศึกษา ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา รวมถึงมัธยมศึกษา ซึ่งอาจมีความสามารถในการเข้าใจภาษาราชการได้น้อย

(2) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับการเป็นสมาชิก การกู้ และการค้าประกัน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขของกองทุนหมู่บ้าน การได้รับการอบรมให้กับคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยทำให้การดำเนินการกองทุนหมู่บ้านมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และจะทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังสมาชิกได้ดีขึ้นอีกด้วย

(3) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของการจัดทำบัญชี การรวบรวมเงินของกองทุน การชำระหนี้ และการจ่ายเงินปันผล จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การจัดการงานเอกสาร และการนำทักษะคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการจัดทำเอกสาร และการบัญชีจะช่วยให้ความผิดพลาดลดลงได้ นอกจากนี้คณะกรรมการสามารถติดต่อสอบถามในประเด็นที่มีทักษะไม่มากพอ เพื่อให้เกิดความผิดพลาดลดลง

2.3 การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการตรวจสอบของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(1) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการตรวจสอบของการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า คณะกรรมการทุกคนควรมีบทบาทในการร่วมการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อไม่ให้ภาระงานไปอยู่กับตำแหน่งใดตำแหน่งอื่นเท่านั้น นอกจากนี้ยัง

ร่วมกันวางแผนไปถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยในการแจ้งข่าวสารให้กับสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อทำให้การประชาสัมพันธ์ครอบคลุมไปยังสมาชิกมากขึ้น

(2) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการตรวจสอบของการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับการเป็นสมาชิก การกู้ และการค้าประกัน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า คณะกรรมการของกองทุน ควรให้ความสำคัญกับการคัดกรองคุณสมบัติผู้กู้ตลอดจนติดตามการนำเงินไปใช้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือไม่อย่างไร ตลอดจนควรมีการทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงการทำความเข้าใจการกู้เงิน การค้าประกัน ตลอดจนความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกองทุนมากขึ้น

(3) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการตรวจสอบของการจัดทำบัญชี การรวบรวม เงินของกองทุน การชำระหนี้ และการจ่ายเงินปันผล จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า คณะกรรมการ โดยเฉพาะ เภรณฤฎีควรมีทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี งบการเงินต่าง ๆ เพื่อลดข้อผิดพลาด นอกจากนี้ยังควร ได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดจากคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสของการดำเนินงานทางการเงิน

2.4 การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการสรุปและวางแผนใหม่ของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(1) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการสรุปและวางแผนใหม่ของการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า คณะกรรมการควรติดตามการรับรู้ของสมาชิกเกี่ยวกับการแจ้งข่าวสารของกองทุนหมู่บ้าน และพิจารณาหาช่องทางประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่จะทำให้การ ประชาสัมพันธ์นั้น ๆ ครอบคลุมไปยังสมาชิกมากขึ้นอีกด้วย

(2) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการสรุปและวางแผนใหม่ของการให้ความรู้เกี่ยวกับ ระเบียบข้อบังคับการเป็นสมาชิก การกู้ และการค้าประกัน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การกำหนดระเบียบ กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ควรทำให้เป็นปัจจุบันมากขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมของสมาชิกล้วนปรับเปลี่ยนไปอยู่เสมอ นอกจากนี้คณะกรรมการควรมีวิธีการให้การอบรมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายขึ้น

2.5 การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการสรุปและวางแผนใหม่ของการจัดทำบัญชี การรวบรวม เงินของกองทุน การชำระหนี้ และการจ่ายเงินปันผล จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญมากในการ ดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นควรมีการวางแผนเพื่อลดความผิดพลาด และได้รับการตรวจสอบโดยประธาน ของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อจะสามารถสรุปผลและทำการวางแผนในการดำเนินการของกองทุนต่อไปในอนาคต

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากการสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมพบว่า กรรมการมีความประสงค์ให้ กองทุนหมู่บ้านในระดับจังหวัดให้การฝึกอบรมการจัดทำเอกสาร รายงาน การบัญชี การเงิน ตลอดจนการใช้ คอมพิวเตอร์ และกรรมการได้รับความกดดันจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดจากสมาชิก เช่น ญาติ พี่ น้อง ทำให้การ ปฏิเสธให้สิทธิพิเศษเป็นเรื่องยาก

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยสามารถ อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี พบปัญหาสำคัญ 6 ประเด็น คือ 1) สมาชิกของกองทุนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านไม่ทั่วถึง 2) การจัดทำบัญชี และเอกสารเกิดความผิดพลาด และตกหล่น 3) สมาชิกและคณะกรรมการขาดการเข้าร่วมประชุม จึงทำให้ไม่ทราบถึงเงื่อนไขข้อระเบียบของกองทุนอย่างชัดเจน 4) คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน 5) คณะกรรมการของกองทุนมักเป็นบุคคลที่ได้รับตำแหน่งอื่นๆ ของหมู่บ้าน จึงทำให้ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และ 6) คณะกรรมการได้รับความกดดัน จากสมาชิกผู้เป็นเครือข่าย และคนสนิทในชุมชนในการขอรับสิทธิพิเศษในการกู้มากกว่าสมาชิกทั่วไป ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสมาชิกของกองทุน และกรรมการทุกคนในชุมชนจำเป็นต้องประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม ค้าขาย เป็นต้น จึงทำให้ทุกคนให้ความสนใจในการเข้าร่วมประชุม และติดตามการดำเนินงานของ กองทุนหมู่บ้านค่อนข้างน้อย อีกทั้งคณะกรรมการและสมาชิกนั้นเป็นชาวบ้านทั่วไป จึงทำให้การดำเนินงาน เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพมากนัก เพราะต้องอาศัยความเป็นคนในชุมชนเดียวกัน เป็นพี่น้อง และเครือญาติ จึงทำให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการเกิดความยากลำบากตามไปด้วย โดยสอดคล้องกับผลการศึกษา ของวิชา อินทร์จันทร์ (2564) ที่พบว่า 1) สภาพปัญหาปัจจุบันของการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในกองทุนหมู่บ้านที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับ ต่ำ เกิดจากสาเหตุจากคณะกรรมการขาดการเรียนรู้อย่างจริงจังจากเอกสารคู่มือปฏิบัติงานที่สำนักงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้ กรรมการที่ได้รับการอบรมจากหน่วยราชการและภาคีที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้รับความรู้จริง และขาดทักษะการถ่ายทอดต่อ กรรมการขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และกรรมการไม่เห็น ความสำคัญของระบบงานทะเบียน และการจัดเก็บเอกสาร สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริขวัญ วิเชียรเพลิส (2558) ที่พบว่า คณะกรรมการมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการนั้น สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของทองดี มิ่งขวัญ (2551) ที่พบว่า ปัญหาในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลกระทุ่มล้ม คือ คณะกรรมการขาดความรู้ในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของยุวดี ไชยเศรษฐ (2556) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารกองทุนไม่มาก ส่วนสมาชิกขาดความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ ในการกู้เงินและชำระคืน

2. การกำหนดแนวทางการจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษา ทำให้สามารถสรุปแนวทางการจัดการกองทุนหมู่บ้าน คือ 1) คณะกรรมการควรค้นหาวิธีอื่น ๆ ในการ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ และห้องสนทนาออนไลน์ เป็นต้น 2) คณะกรรมการควรได้รับการอบรมจากกองทุนหมู่บ้านของระดับจังหวัด โดยเฉพาะเหรียญ ซึ่งรับหน้าที่ใน การจัดทำบัญชี และงบการเงินต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะที่จำเป็นมากยิ่งขึ้น และคณะกรรมการควรมี ทักษะคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเอกสาร เพื่อลดการสูญหายตกหล่น 3) คณะกรรมการควรพยายามเข้า ร่วมการประชุม และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ตรงกัน เพื่อช่วยเพิ่มการถ่ายทอดไปยังสมาชิก อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 4) คณะกรรมการควรสื่อสารกันมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เข้าใจถึงระเบียบต่าง ๆ ของ กองทุนที่ตรงกัน 5) คณะกรรมการที่มีตำแหน่งอื่นๆในชุมชน ควรให้ความสำคัญกับการแบ่งเวลาให้สามารถ

ดำเนินการกองทุนหมู่บ้านได้อย่างเต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น และคณะกรรมการควรปฏิบัติต่อสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2551) ที่เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านสำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้เพิ่มรายได้และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่างกองทุนหมู่บ้าน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้าน และชุมชนเมืองทั้งในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมถึงสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของยินดี ชาญณรงค์ และคณะ (2561) ที่พบว่า แนวทางพัฒนาการจัดการสหกรณ์ฯ ควรเริ่มตั้งแต่นั้นน้ำ คือ ต้นทางของกระบวนการพิจารณาในการรวบรวมข้อมูลของสมาชิก ขั้นตอนการตรวจสอบก่อนการอนุมัติสินเชื่อของคณะกรรมการปล่อยสินเชื่อ การตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อโดยคณะกรรมการสินเชื่อ การพิจารณาเพื่อการอนุมัติสินเชื่อและการเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการปล่อยสินเชื่อของสหกรณ์ฯ กลางน้ำ คือ กระบวนการบริหารสินเชื่อหลังจากการอนุมัติสินเชื่อการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ของการกู้การวางกลยุทธ์การติดตามหนี้ค้ำชำระหนี้สงสัยจะสูญของสหกรณ์ฯ และแก้ไขปัญหาสมาชิกสหกรณ์ฯ ย้ายออกนอกแดนไม่มีตัวตนและปฏิเสธหนี้ ปลายน้ำ เป็นขั้นตอนการบริหารเงินที่ต้องส่งคืนสหกรณ์ฯ ของสมาชิก การแก้ปัญหาสมาชิกสหกรณ์ฯ เป็นหนี้หลายทางการแก้ปัญหาไม่สามารถบังคับชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (สมาชิกเสียชีวิต หนี้ขาดอายุความตามกฎหมาย) และการบังคับคดีลูกหนี้ตามคำพิพากษา คณะกรรมการดำเนินการต้องยึดหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด ลดการใช้ระบบประชานิยมเปลี่ยนทัศนคติใหม่ในการดำเนินการกรรมการจะต้องศึกษาหาความรู้ในข้อกฎหมายเพื่อได้พัฒนาสหกรณ์ต้องตรวจสอบข้อมูลก่อนปล่อยกู้อย่างเข้มงวด ต้องมีการวิเคราะห์การปล่อยสินเชื่ออย่างรอบคอบ และต้องจัดอบรมให้ความรู้กับสมาชิกในการให้กู้ เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกมีวินัยทางการเงิน

ทั้งนี้ผลการศึกษาคั้งนี้แตกต่างจากงานวิจัยในอดีต คือ ปัญหาของการจัดการกองทุนที่ลำบากขึ้นกว่าในอดีต ได้แก่ การใช้สิทธิพิเศษในเครือญาติมาใช้ในการกดดันให้คณะกรรมการอนุมัติจำนวนเงินกู้ให้มากกว่ารายอื่น ตลอดจนการอนุมัติของกรรมการขาดคุณภาพที่ตรวจสอบได้ เนื่องจากผู้กู้นำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน แต่จากวิจัยในอดีต พบความผิดพลาดของการประสานงาน การขาดความรู้ของประชาชนเป็นหลักนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรค้นหาวิธีอื่นๆในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ และห้องสนทนาออนไลน์ เป็นต้น

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรได้รับการอบรมจากกองทุนหมู่บ้านของระดับจังหวัด โดยเฉพาะเหรียญกึ่ง ซึ่งรับหน้าที่ในการจัดทำบัญชี และงบการเงินต่างๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะที่จำเป็นมากยิ่งขึ้น และคณะกรรมการควรมีทักษะคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเอกสาร เพื่อลดการสูญหายตกหล่น

3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรพยายามเข้าร่วมการประชุม และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านให้ตรงกัน เพื่อช่วยเพิ่มการถ่ายทอดไปยังสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรสื่อสารกันมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เข้าใจถึงระเบียบต่างๆ ของกองทุนที่ตรงกัน

5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอเข้ามาตรวจสอบการอนุมัติการปล่อยกู้ เนื่องจากคณะกรรมการมักจะได้รับความกดดันจากญาติ เพื่อนบ้าน พี่น้อง ที่อาจเกิดการทุจริตได้ในอนาคต

6. สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรให้การพิจารณาเงื่อนไขการจัดตั้งคณะกรรมการของกองทุน โดยกรรมการผู้ที่จะเข้ามาเป็นกรรมการไม่ควรมีตำแหน่งอื่นๆ ในหมู่บ้าน เนื่องจากทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของกองทุนหมู่บ้านไม่เต็มศักยภาพ

7. สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรให้การพิจารณาเงื่อนไขถึงคุณสมบัติของกรรมการมากขึ้น เช่น ต้องมีคุณวุฒิระดับอนุปริญญา หรือปริญญาตรีขึ้นไป เพื่อให้การทำงาน การประสานงาน การใช้ภาษา การใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมีความคล่องแคล่วมากขึ้น เนื่องจากจากผลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า กรรมการให้การเสนอแนะว่า ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ และบางคนมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ในมิติอื่น ๆ เช่น ประสิทธิภาพในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการจัดการกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

2. ผู้วิจัยควรศึกษาเชิงปริมาณร่วมด้วย เนื่องจากมุมมองของสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านอาจมีความสำคัญต่อการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการจัดการกองทุนหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชนะพงษ์ กล้ากลิจ. (2562). ประสิทธิภาพการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร.

วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 6(4), 786-802.

ทองดี มิ่งขวัญ. (2551). *ผลของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสสามพราน จังหวัด*

นครปฐม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ยินดี ชาญณรงค์, วราภรณ์ เทพสมัถุทธิ์ และสมบุรณ์ สุขสำราญ. (2561). *แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการ*

สินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย

ราชภัฏภูเก็ต, 4(2), 42-70.

- ยุวดี ไชยเศรษฐ. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา : กองทุนหมู่บ้านสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนบ้านท้องคุ้ง หมู่ที่ 4 ตำบลปากจั่น อำเภอนครหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิชา อินทร์จันทร์. (2564). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 7(2), 150-70.
- วิชุดา สร้อยสุด, เมธินี อินทร์บัว, จีรภา มิ่งเชื้อ, ยุวดี เคน้ำอ่าง, และโชติ บดีรัฐ. (2564). การจัดการทรัพยากรมนุษย์หัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนองค์กรยุคปัจจุบัน. *Journal of Modern Learning Development*, 6(5), 340-350.
- ศิริขวัญ วิเชียรเพลิส. (2558). *รายงานการศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ*. สำนักงานประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2551). *รู้จักกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*.
<http://www.villagefund.or.th/>
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสุพรรณบุรี. (2564). *กองทุนหมู่บ้านคืออะไร?*.
<https://district.cdd.go.th/muang-suphan/services>
- Deming, E. W. (1995). *Out of the Crisis*. USA: The Massachusetts Institute of Technology Center Advanced Engineering Study.
- Dwitayanti, Y. (2019). The Impact of Village Fund Program Implementation Toward Society Welfare in Indonesia. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 3(431), 114-119.